

Zarandul

ORGAN INDEPENDENT — CULTURAL, ECONOMIC ȘI DE INFORMAȚII — DIN VALEA CRIȘULUI ALB

APARE SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
BRAD

ABONAMENTE: 100 lei anual, 6 luni 60 lei
Instituții și bănci 150 lei
Muncitorii minieri și muncitorii agricultori 50 lei

APARE ÎN FIECARE JOI

Redactor responsabil: G. E. CAMBER

Tezaurizarea monedei

Tezaurizarea, — adică ascunderea banilor — este un cuvânt care circulă dela un timp tot mai des, dela om la om. Bani s'au ascuns în totdeauna și se vor mai ascunde încă, atâta vreme, cât deasupra noastră vor pluti norii grei, de nesiguranță. În trecut, efectele anormale ale revoluțiilor și ale războaielor au favorizat ascunderea banilor. Casele de păstrare ne precizează că, de îndată ce încep timpurile grele, banii buni sunt cei dinții cari dispar din circulație. Gresham — vestitul economist internațional — spune deasemeni că „moneda noastră ia locul celei bune, adică moneda metalică se ascunde și numai hârtia rămâne pe piață.

Așa s'a întâmplat și în timpul revoluției franceze și tot așa la începutul războiului mondial, piesele de argint care circulau în mod obișnuit pe piața noastră au dispărut. Acest fenomen s'a întâmplat — bine înțeles — fără intervenția vreunei măsuri oficiale de stat.

Dealtfel și comorile de bani vechi cari se găsesc azi — cu ocazia diferitelor sepături arheologice sau a sepăturilor făcute la întâmplare — ne sunt aducătoare aminte a timpurilor tulburi, pline de nesiguranță, prin cari au trecut strămoșii noștri.

De atunci, chestiunea tezaurizării monedei a evaluat mult!

Timpurile au adus cu sine încet, încet nu numai o tezaurizare a monedei metalice ci și una a monedei de hârtie.

Stabilizarea monetară, conversiunea datoriilor particulare, fiscalitatea excesivă, nesiguranța afacerilor de pretutindeni, craturile bancare, politica moratoriilor interne și externe și încă alte multe, intervenții ale legiuitorului pentru modificarea contractelor particulare, au contribuit mult la ascunderea banilor, ce se simțeau în plus peste acoperirea nevoilor curente ale traiului.

Lipsa de încredere — în materie de credit — a ajutat deasemeni la dispariția banilor din circulație.

de: ing. I. PETRESCU-LIVADEA

Funcțiunea încrederii este o condițiune necesară și covârșitoare în timpuri de criză spre a ușura rezistența ei, cât și în timpuri normale spre a stimula producția și bunul mers al afacerilor.

Un capitalist, dorește întotdeauna să-și valorifice banii printr'o dobândă fie ea cât de mică.

Prăbușirea băncilor ne-a adus o învățătură în plus. Capitalul, decât să se vadă expus la pierderea totală sau parțială a banilor depuși la bancă, preferă să-i păstreze neproductivi, să-i ascundă adică să-i „tezaurizeze”.

„Banul are întotdeauna tendința să fugă spre locuri de adăpost, să caute siguranță chiar la o rentabilitate mai mică pentru că deținătorul lui — capitalistul — vrea să-și asigure înainte de toate capitalul.

Românul își manifestă încrederea în leu, fiindcă nu mai poate avea încredere în nici o altă monedă străină după atâtea prăbușiri.

Leul reprezintă, deocamdată, pentru capitalistul român cel mai sigur plasament în vederea viitorului, încă nesigur.

De aceea, lumea noastră întărește mai mult decât acoperirea aur propriu zisă valoarea leului de hârtie și-l ascunde atât de frica băncilor cât și de indiscreția fiscoi.

Trebuie să isbutim să restabilim sentimentul încrederii și al siguranței pe piața noastră financiară și să determinăm reparația leilor ascunși și atunci vom putea spune că România a scăpat cu bine din criza cea mare.

La aceasta, trebuie să contribuim cu toții printr'o sfortare unanimă, conștientă și îndelungată.

Numai așa banii vor ieși din ascunzișuri, pentru a reinvia viața economică; prin creditul necesar producției, cu speranța câștigurilor și cu siguranța câștigurilor de rentabilitate.

Muncitori și mașini

A fost un timp când se credea că mașinile vor înlocui în așa fel muncitorii încât aceștia nu vor mai avea unde lucra.

S'a văzut însă că aceasta este o credință greșită și ani de-arândul, cercetătorii vieții economice și-au dat silințele să arate că nici când mașinile nu vor fi un dușman al muncitorului manual.

Faptele stau martore nemincinoase și dintr'atâtea mii să luăm unul ca exemplu.

Înainte de a se născoci mașina cu abur și deci înainte de întrebuițarea trenurilor pentru transportul călătorilor și al mărfurilor, exista o categorie de oameni cari transportând cu carele trase de animale, pe călători și mărfuri,

formau laolaltă clasa cărașilor. Destul de mari erau aceste categorii de muncitori în toate țările. Când însă a venit mașina cu abur, care poate trage un tren cu 20—50 vagoane, fiecare vagon putând suprinde 50—60 călători sau 10.000 Kgr. marfă, mergând cu viteză de cel puțin 10 ori mai mare ca un car tras de cai și prezentând o mai bună siguranță, toți cărașii au protestat. Era o clasă sortită pieririi.

E drept că o clasă de oameni rămăneau fără lucru din cauza mașinii. Cei cari aveau să sufere mai mult erau marii antreprenori de cărașit, acei cari aveau pe seama lor transportul dintr'o regiune întreagă. Ei aveau bani mulți băgați în vechicule și animale cari

se dovedeau acum nerentabile. Salariații lor însă nu au putut pierde nimic; s'au putut angaja la nouile linii de drum de fer. Au trebuit oameni la facerea terasamentelor, la întreținere, la însoțirea trenurilor, la mănultul mărfurilor ș. a.

Au fost câștigați de o mie de ori mai mulți oameni decât puținii cari au pierdut prin desființarea cărașitului cu animale. Iată deci că mașina nu mănâncă pâinea lucrătorului ci îi vine în ajutor.

Întințatarea transportului pe calea ferată, în comparație cu costul transportului pe care și viteza cu care se face acest transport a mărit afacerile comerciale, schimburile au devenit mai vii, mărfurile au găsit mai repede consumator și prețul lor a fost totuși mai efin decât înainte.

Pe muncitorii minieri ai Zarandului introducerea mașinilor în exploatare și deci intensificarea lucrărilor i-a cam pus pe gânduri. Ei zic: Bine dar cu aceste mașini, în câțiva ani minele de-aici vor fi mâncate și noi sau copiii noștri vor rămâne fără lucru.

Nu au dreptate când spun acestea și iată de ce:

Tocmai prin faptul că bat găuri de 10 ori mai repede decât omul, mașinile de perforat au dat puțința să se sfredească transversalele noi, de lungimi de kilometri. Rostul acestor transversale este în primul rând găsirea de noi filoane. Filoanele acestea, chiar dacă nu vor fi prea bogate, din cauza perfecționării altor mașini (aparate de flotație, de cianurare, ș. a.) vor fi în mare parte rentabile (aducătoare) pentru exploatare și se vor lucra. Fiind mai sărac în aur și trebuind să se menție cel puțin aceiași producție, cantitatea de minereu scoasă din mină va fi mai mare. Vor trebui brațe noi la lucru. Dintr'odată avem două câștiguri:

1. Posibilitatea de a exploata zăcămintele mai sărace cari fără ajutorul mașinilor ar fi putut sta mult și bine în pământ.

2. Cerere de brațe de muncă.

Cu cât se vor desvolta mașinile, cu cât ele vor putea fi aplicate cu folos industriei aurului, cu atât se vor putea exploata filoane mai puțin bogate în aur. Aceasta atrage după sine încheierea că toate dealurile unde au fost vechi exploatare lăsate în părăsire sau în cari se vor găsi noui urme de aur, vor fi exploatare de mâini omenesti ajutate de mașini și miliardele de tone de minereu vor fi pisate încă sute de ani de aci înainte. R.

Buletin politic

— Regele Boris în Germania. După ce a luat parte la înmormântarea regelui Belgiei, Albeți; suveranul Bulgariei a trecut prin Franța și Germania unde a avut mai multe întrevederi politice.

— Zilele trecute d. Iuliu Maniu a vizitat pe d. Titulescu. Întrevederea între cei doi oameni de stat a durat aproape trei ore.

Știri de tot felul

— În apropierea portului Constanța vaporul italian „Santarin”, din cauza unor furtuni puternice, a fost isbit de stânci.

Vaporul s'a scufundat; iar en el s'au înecat 14 marinari. Restul de 11, — căci fusese 25 marinari pe vapor, — au scăpat.

— În 14 Martie c. an depus jurământul în fața M. S. Regelui, fiind de față și I. P. S. S. Patriarhul Miron Cristea, P. Pe S. S. L. L. episcopii Nifon Crăciun al Hușilor și Lădurescu Vasile al Caransebeșului.

— DE-ALE PLUGĂRIEI —

NUCUL Cântec

Insemnătatea cultivării nucului

Când încep să scriu despre nuc, îmi vine în minte acest cântec și-mi vine în minte copilăria. Imi mai vin în minte toate vorbele frumoase și calde scrise de oamenii cu minte luminată, despre nuc. Copilăria fiecăruia dintre noi este legată de nucii bătrâni din dosul casei, puși acolo de moșii noștri, sau de părinții moșilor noștri. Ei i-au pus, fiindcă erau oameni cari se gândeau la urmași și la foloasele mari, pe care le aveam dela nucii. Din nuc totul se folosește. Din scoarța și frunzele de nuc se scotea, pe vremuri, frumoasa culoare neagră, folosită la colorarea lănuurilor. Frunzele mai sunt folosite în farmacie ca leac pentru copiii slabi.

Nucul are un lemn foarte valoros. Din lemn de nuc se fac mobilele cele mai scumpe. Se mai întrebuințează la facerea avioanelor și a păturilor de pușcă. Cea dintâi grijă a nemților, când au intrat în Vechiul Regat, a fost să taie nucii și să-i trimită în Germania.

Adevărata valoare a nucului i-o dau însă roadele. Nucii sunt cele mai hrănitoare fructe; un kg. de nucii este tot atât de hrănitor cât trei kg. de carne. Un om poate să trăiască vreme îndelungată numai cu nucii.

Nucile românești se bucură de foarte multă căutare în toată lumea; chiar în America. În toate țările, nucile românești sunt cele mai scumpe. Prețul nucilor din lume se statornicește după prețul nucilor românești. Se vând de 5—6 și chiar de 10 ori mai scump decât la noi în țară; spre fericirea speculanților (gheșeftarilor), cari se îmbogățesc în câțiva ani.

Înainte de război România Mică exporta cam: 500—600 vagoane de nucii pe an. Azi exportul este cel puțin îndoit. Niciodată nu vom fi în stare să producem atâtea nucii, câte am putea vinde. Dacă noi, am ști să le alegem și să le împachetăm frumos, am căpăta pe ele prețuri foarte frumoase.

Din nucile verzi se face o dulcețată foarte gustoasă. Uleiul de nucii se folosește ca mâncare și la facerea lacurilor și a uleiului pentru pictură (vopsit).

Nucul este un arbore care nu cere multă îngrijire. Dela vârsta de 15 ani aduce mereu câștig, fără să ceară nici un fel de cheltuielă. Un număr de 30 de nucii prețuesc cât o moșie. Anul aceasta s'a plătit până la 10.000 (zece mii) lei pentru trunchiul unui nuc și mă întreb, în câte părți din țară se vinde jugărul de pământ cu prețul acesta.

Toboșari și licurici artistici

Sunt fapte cari vorbesc mai mult decât multe tomuri savante sau conferințe pedante, spulberate de pe tribuna cutărui ateneu sau de pe catedrele cutărui universități. Sunt fapte, mici în aparență, cari marchează câte un punct luminos nu numai în realitatea din jur, dar chiar în evoluția complexă a timpului. Sunt însă și focuri bengalice, focuri de artificii, cari se nasc dintr'odată, împrăștiind o lumină orbitoare, pentruca apoi întunerecul de vece să le înghită pentru totdeauna și uitarea să le fină isonul somnului perpetuu.

Viața noastră, recte manifestările ei externe, creațiile, spunând cu un termen prea

Mi-e dor de tirgul măr
Mi-e dor
De preajma casei noastre
Mi-e dor de-acasă dela noi
De nucii ruginiți de ploii
Perduți în zări albastre.

Aș vrea să-i văd
Și'n umbra lor
O clip'ăș vrea măcar
Visând în nopți târzii de vară
Din neguri dese să-mi apară
Copilăria iar.

(Lucașfăruș 1904). — ISIS.

Pe lângă câștigul bănesc, mai putem avea dela nucii și foloase pentru suflet, căci nucii sunt pomi în care se împreună minunat frumosul cu folositorul. Nucul este un arbore cu înfățișarea mândră; umbra lui e cea mai dulce și mai răcoritoare.

Nucul ne dă mai mult ca oricare alt pom simțământul trăinicieii lucrărilor. Sunt nucii cari trăesc 350 de ani, va să zică 5 rânduri de vieți. Se mai găsesc în țara noastră nucii, de pe vremea când Mihai-Viteazul a unit pentru întâia oară pe toți Românii în hotarele de astăzi. Prin ei se păstrează tradiția familiei și amintirea strămoșilor. Cine sădește un nuc, va avea în raiu un pom, sub care va sta. Va avea bucuria, că va sta sub un pom, pus de mâna lui.

Originea și răspândirea

Nucul este originar (de baștină) din Persia, unde formează păduri întregi. În Europa a fost adus din vremuri foarte vechi. Încă cu 700 de ani înainte de nașterea Mântuitorului, Românii aveau în grădinile lor destul de mulți nucii. Din Italia s'au răspândit în Spania, Franța, Elveția, Germania și la noi.

În țara noastră sunt 5.314,224 de nucii (1932). După ținuturi (provincii) numărul lor se împarte astrel:

Basarabia	1.460,625 buc.
Bucovina	85,382 „
Transilvania	1.788,952 „
Vechiul Regat cu Dobrogea)	1.979,267 „

În Basarabia de Nord și pe podișul Transilvaniei nucii sunt mai răspândiți.

Rădăcina, tulpina și florile. Nucul face mai întâi o rădăcină, care se înfige drept în jos, apoi întinde în laturi și adânc în pământ o mulțime de rădăcini.

Nucul poate ajunge până la 20 m. înălțime și uneori 2 m. grosime. Coaja este cenușie deschisă la pomii tineri și cenușie închisă, crepată, la pomii bătrâni.

Florile apar înaintea frunzelor; partea femeiască este o florică așezată pe mugurii roditori. Partea bărbătească are forma unui spic verzui.

Pământul. Nucului îi priește orice pământ, dacă acesta nu este prea umed, sau prea văros. Merge mai bine în pământurile bogate, săpate adânc.

Clima. Nucul poate să trăiască în locuri unde puțini arbori pot trăi. Merge până în părțile cele mai de nord ale țării. Îi plac mai mult dealurile, decât văile. Pe văile munților suferă de ger și de brumele târzii.

Prof. MARTIN IOAN
(Va urma).

Mișcarea culturală din com. Buceș

În ziua de 18 II. 934, Cercul Cultural „Ion Creangă“ a ținut ședința sa pe luna Februarie la șc. prim. din com. Buceș-Sat.

La ora 10 a. m. membrii Cercului Cultural au luat parte la serviciul divin, unde bătrânul păstor al satului Pr. I. Birău, a dat dovadă, că este un prețios slujitor al altarului. Răspunsurile la Sf. Liturgie au fost date de corul format de inv., ce-au luat parte la ședința cercului.

După terminarea serviciului divin, preotul I. Birău, a vorbit enoriașilor, cari erau adunați spre a asculta Sf. Liturgie, despre post, rugăciune și școală. Dela biserică preotul, împreună cu locuitorii comunei, tineri și bătrâni, au plecat la școală, spre a lua parte la serbarea ce-a preparat cu elevii, dl. I. Tândău direct. școlii. După deschiderea ședinții făcută de dl. I. Brădeanu, președ. Cerc. Cultural, care prin cuvinte frumoase și bine alese, a arătat scopul adunării învățătorilor în com. Buceș, a vorbit dl. I. G. Petrescu despre „Pătimă Judecăților“, arătând răul ce fac oamenii satelor, cari pentru cel mai mic lucru aleargă la judecată, unde sunt speculați din cauzei neștiinței, cheltuind sume mari de bani cu procesele. Printr'o anecdotă arată ce pătesc la judecătoria impricinații și îi sfătuiește, ca pe viitor a nu se mai judeca și-a trăi în înțelegere toți locuitorii satului. Arată, că această faptă nu este creștinească, și cere ca pe viitor în orice încercătură să ceară sfaturile învățătorilor și preoților, cari sunt în mijlocul lor, cari au toată dragostea a-i vedea trăind în liniște și înțelegere. Au urmat mai multe declamări și coruri școlare bine executate. Cu ocazia Cerc. cultural, preot. I. Birău unul dintre bunii slujitori ai Sf. Altar, a făcut cunoscut, marele său suflet. prin gestul frumos de a dona casele, ce-a cumpărat în anul 1933, pentru a sluji ca local de șc. în com.

După cetirea actului de donație, a încheiat prin cuvintele spusе de bătrânul Simeon: „Acum slobozește Doamne pe robul tău cu pace, că văzură ochii mei mântuirea Ta“. Cuvinte f. impresionante în ochii bătrânului apostol. Se citia o adâncă mulțumire sufletească, că l-a învrednicit Dumnezeu să poată aduce — înainte de a închide ochii — acest mare sprijin școlii pe care a iubit-o așa de mult.

Fapta părintelui I. Birău e demnă de toată admirația, mai ales astăzi, când școala e atât de neglijată, când cei obligați s'o servească, refuză să-i dea ce i se cuvine după lege.

Gestul părintelui Birău să ne servească de exemplu.

I. Petrescu, inv. Blăjeni-Plaiu.

Cinema ORIENT Brad.

Duminică 18 Martie a. c.

Voiaj de nuntă în trei.

Comedie 9 acte, cu:

BRIGITTE HELM, OSCAR KARLWEISS și SUSI LANERTH.

radic cu mai mult ori mai puțin efect, este arta veritabilă care, ori ce s'ar spune, rezistă vremilor, înfruntând vitregiile sonore, dar cu atât mai mute, ale »fătăelilor artistice« de fiecare zi, de bălcu. Și oare o reabilitare, ori care ar fi ea, și cu atât mai mult când e vorba de artă, de ce are mai întâi și mai mare nevoie, dacă nu de cunoașterea și selecționarea după criterii precise ale adevăratelor valori creatoare.

Iar fiindcă aș putea fi înțeles greșit și mai ales mi s'ar putea face proces de intenții, dar și atunci numai de cineva cu rea credință, să nu vorbesc de »reabilitare« fiindcă e și o chestie prea serioasă pentru a o ataca în câteva șire, ci să luăm doar cunoașterea, care presupune și aprecierea cuvenită. Ori cum și de unde cunoaște marele public iubitor de

Revoluția lui Horia, Cloșca și Crișan

— Români din Munții Abrudului —

(Continuare)

de: Const. Tisu

Guvernul după ce luă cunoștință despre conținutul ei, invită pe Cloșca și însoțitorii lui să se ducă acasă și să fie liniștiți că plângerile lor se vor cerceta, iar cei închiși vor fi puși pe picior liber.

Pentru rezolvarea acestora, guvernul le dăte un termen de 14 zile.

Delegații țăranilor rămăseră liniștiți și după expirarea acestui termen se prezentară din nou la Sibiu, unde primiră același răspuns, adică un nou termen, după a cărui trecere, guvernul le spuse, că toate actele au fost trimise la Prefectul din Galda, spre rezolvare.

Cloșca se prezentă și la Galda, dar și aci fu tot amânat, până când într-o zi primi răspunsul, că plângerile lor au fost cercetate, dar din ele reese, că nu li s'a făcut iobagilor nici o nedreptate. Cu alte cuvinte pentru nefericitul popor Român nu mai exista dreptate.

Inscrierea iobagilor la armată

Pentru îmbunătățirea situației iobagilor, nu a lucrat numai împăratul Iosif al II-lea, ci chiar și mama sa împărăteasa Maria Terezia, care pe lângă aceea, că era o domnițoare luminată era și o absolutistă.

Absolutismul ei îl păzea armata, armata o susținea darea, iar darea o plăteau iobagii. Deci pentru ca iobagii să-și poată plăti darea, trebuia neapărat să li-se ușureze sarcinile.

Din cauza aceasta Maria Terezia la anul 1765, singură și în mod absolutistic, edede „Regulamentul urbarial” în baza căruia iobagul își putea muta locuința după plac; putea crește copii chiar și pe cariera științifică; putea apela dela scaunul domnesc până la tribunalul comitatens. În schimb trebuia să presteze domnului său de pământ, 52 zile de robotă, cu carul, sau 104 zile cu palmele, iar din bucate îi dădea a noua parte, fiind obligat a-i plăti anual 1 flor. dare.

Tot Maria Terezia la anul 1761 și la propunerea baronului Adolf Bucow, comandantul general al Transilvaniei, înființă trei regimente de grăniceri Români. Acei țăranii cari aparțineau acestor regimente, erau scutiți de a mai munci la domni pământeni, erau deci oameni liberi, având fiecare casa, pământ și vitele sale, în schimb însă, trebuia să apere granițele țării, în timp de războiu și în timp de pace.

Împăratul Iosif al doilea, după urcarea sa pe tron, menținu și pe mai departe reformele aduse de mama sa, relativ la îmbunătățirea situației iobagilor, și pe lângă acestea în luna Ianuarie 1784 pentru a-și aduce la îndeplinire planurile sale, ordonă guvernului din Sibiu să înscrie între grăniceri și alte comune

dela frontiera Transilvaniei, fapt care produse o adâncă consternare în rândul nobilii ungurești. Guvernul din Transilvania însă nu comunică țăranilor români acest ordin al împăratului, din cauză că militarizarea iobagilor lovia în interesele claselor privilegiate. Horia însă după ce se reintoarse dela Viena, aprinse scânteia revoluțiunii și comunică țăranilor din munții Abrudului ordinul împăratului. Vestea aceasta se lăți repede prin comunele iobăgești, și astfel o sumedenie de țăranii din comitatul Albei și Hunedoarei, începură a merge la Alba Iulia și Hațeg pentru a se înscrie ca militari și a primi arme.

La început comisarul de războiu din Alba Iulia, Ortmyer, se arătă foarte atabil și spuse țăranilor să se reintoarcă acasă, și să fie liniștiți că, îndată ce va sosi ordinul comandantului general din Sibiu, îi va înscrie. În scopul acesta le și fixă un termen când le va comunica. Nu peste mult și sosi ordinul comandantului general din Sibiu, al baronului Preisz, prin care dispunea ca să înscrie pe toate comunele cari se vor prezenta la înscriere dar să le pună în vedere ca să fie și pe ma departe liniștiți și ascultători către domni pământeni.

Inscrierea aceasta se făcu foarte repede așa că într'un restimp de 4 săptămâni se înscrise la Alba Iulia 81 de comune din comitatele, Albei, Zarandului, Turzii și a Cetății de baltă.

Această mișcare se ivi și în Țara Hațegului, unde vice colonelul Karp, la cererea poporului, începu înscrierea.

Iobagii Români când se văzură înscriși în rândurile armatei, deveniră rezistenți și nu mai voriră să asculte, respective să se supună nobililor Unguri; ba ce e mai mult începură a amenința.

Astfel un iobag din Ilia întâlnind pe un nobil Ungur îi zise: „acum ați gătat-o și voi Ungurilor, că acum vi se iau moșiile, și ni se dau nouă, iar peste 15 zile căpătăm arme, și atunci vă tăiem pe toți Ungurii”.

În alte părți țăranii se deteră și la volnicii, așa de ex. niște țăranii din comuna Clopotiv, a lângă Hațeg, prinseră în munți pe nobilul Ungur Nandra și îl uciseră, iar alții impușcară în Valea Jiului pe subprefectul Herța.

Văzând însă nobilii Unguri faptele acestea ale iobagilor Români, se plânseră guvernatorului Transilvaniei, baronului Bruken-thal, care pentru a se convinge despre adevăr, invită pe judele regesc din Târgul Mureș, Ștefan Halmagyi, să se deplaseze la fața locului, iar despre rezultat să-i raporteze.

(Va urma)

Ceaiul bisericii din Brad

Membrele „Reuniunii femeilor rom.” din Brad, de sub președinția dnei. Letiția Ghișă, în zelul lor de-a aduna mijloace pentru înfrumusețarea noii biserici au organizat, încă din anii trecuți conveniri la așa numitele „Ceaiuri pentru biserică”, unde doamnele participante contribuie cu câte 20 lei în folosul bisericii. În anul acesta, în special, aceste ceaiuri s'au pornit cu o însuflețire mare. Ele au dealtcum pe lângă scopul nobil-principal și un profit de alt ordin: prin aceste conveniri sociale se in-

artă valorile acestui domeniu. Natural că despre o cunoștință fie cât de puțin personală nu poate fi vorba. Dela expoziții, tot așa de puțin. Rămâne larg deschisă calea spre gazeta de specialitate ori de... nespecialitate, ziarul. Și acum ne lovim de punctul dificil, dușman neîmpăcat al modestiei și al bunului simț, toba sonoră pentru toate interesele meschine, tribună a vanității și a orgoliului privit în toată golăteala lui.

Unul cu mijloace, de orice fel, la un semn, numele îi este purtat din gură în gură dealungul și de-a latul țării, fie că e ceva de capul lui fie că nu e decât orgoliu și atâta tot.

Altul fără aceste mijloace însă, și se în-âmplă de cele mai multe ori că e »cel ales« tre-

cheagă armonios relațiunile dintre membrele acestei Reuniuni.

Până acum a încurs la dna. președintă suma de lei 2670.— dela următoarele membre, cari au aranjat ceaiuri în acest scop: Letiția Costea, Lei 500; Aurora Piso, Lei 480; Sofia Perian, Lei 460; Maria Golcea Lei 350; Letiția Draia, Lei 320; Tecla Mariș, Lei 300; și Aurora Lazar Lei 260.

Vom continua cu publicarea onor. membre, cari și în felul acesta se nisuesc a ajuta la înfrumusețarea noii noastre biserici.

bue să vegeteze și să-și irosească toată forța de creație și dragostea de frumos într'un colț de provincie, lipsit de sprijin și de înțelegători. E cazul tipic al sculptorului Radu Moga, căruia dându-i-se o singură dată ocazia, a arătat, că e o valoare de seamă, despre care puținii cunoscători spun, că sculpturile sale sunt „ființe vii împietrite” și care la concursul ținut cu ocazia recepționării bustului lui Vidu, la Lugoj, a luat-o mult înaintea altor „binecunoscuți artiști” împrăștiati de vre-o revistă sau ziar.

Și-am spus e un caz tipic. Omul acesta, pe care nu pot să-l admir îndeajuns, absolvent al școlii de belle-arte din București, pe care oficialitățile noastre școlare și culturale îl ig-

Asociațiunea română pentru propaganda aviației filiala Județului Hunedoara

Convocare

Comitetul de Conducere al Filialei A. R. P. A. Județul Hunedoara, aduce la cunoștința D-ilor membrii al acestei Filiale, că în ziua de Sâmbătă 17 Martie 1934, orele 16, va avea loc adunarea generală anuală în localul Prefecturii Județului, cu următoarea ordine de zi:

1) Încheierea anului 1933, verificarea bilanțului la venituri și cheltuieli, al anului expirat.

2) Darea de seamă asupra activității Comitetului Filialei pe anul 1933, descărcarea comitetului.

3) Alegerea membrilor absenți din Comitetul de Conducere.

4) Aprobarea Proiectului de Buget pe anul 1934.

5) Rezolvarea cererii făcută de Dl. Căpitan invalid Braica N. în vederea propoziției pe anul 1934.

6) Diferite alte propuneri.

Președintele Filialei A. R. P. A. Deva
Colonel Amzulescu M. Dumitru.

Fondul

pentru acoperirea cu cristal a picturilor străvechi din Crișcior și Ribița

Conform indicațiunilor date de dl prof. I. D. Ștefănescu am amintit într'un articol din Nr. trecut al gazetei noastre, că picturile de o valoare incontestabilă, ce s'au descoperit în bisericile din Crișcior și Ribița, trebuiesc cât mai curând prevăzute cu cristal și închise hermetic, ca să nu se ruineze. Îndeosebi cele din Crișcior nu mai suferă amânare. În acest scop am deschis o colecție de contribuiri benevole a zarandenilor, ca să punem bază unui fond. Apelăm în primul rând la toți aceia, cari au ascultat cele 2 conferințe ale d-lui Ștefănescu, ca să-și răscumpere hrana spirituală primită cu o contribuție modestă la acest fond. Până în prezent au binevoit a contribui următorii: Societatea „Mica”, 500 lei; Ing. A. Sieber, 200 lei; Dr. Ioan Rădu, 200 lei; Ing. Valeriu Ambruș, 100 lei; Ing. Petrescu-Livadea, 100 lei; Ioan Ghișă, 50 lei; Ing. Ștefan Rizescu, 50 lei; Preot Virgil Perian, 50 lei; Preot. Ioan Indrei, 40 lei; Candin Ciocan, 40 lei; Valer Fugăță, 40 lei; Dr. Pavel Oprea, 40 lei; Traian Berbeciu, 40 lei; Draia Alexandru, 20 lei; Lazar Lazar, 20 lei. În total 1490 lei.

Colecția stă deschisă la Preotul V. Perian în Brad și donatorii vor fi publicați pe rând în „Zarandul”.

Folklor.

Strigături din Brașeu-Hunedoara

Culese de: ȘTEFAN I. POPA, inv.

Mândro când fi-e dor de mine
Nu te plânge către nimeni!
Numai ieși afară 'n poartă
Și te uită 'n lumea toată
C'ai vedea un foc arzând
Stelele pe cer mergând
Și-ai vedea și steaua mea
Și-atuncea te-oiu stămpără.

De-oiu iubi cât oiu iubi
Om ca badea noiu găsi,
Nici în fața nici în dos
Nici la port așa frumos.
P.rul lui e tras în vânt
Ochii mă bagă 'n pământ
Sprâncenele frunză verde
Rău m 'oi teme că le-oiu pierde.

noră și pentru care nu s'a putut găsi nici un loc, unde să-și poată pune mai cu ușurință în realizare toată comoara ascunsă ce o păstrează, nu și-a pierdut vremea înzădar.

Dacă vei vizita liceul Iancului, din Brad, unde funcționează, și vei intra în sala profesorală, nu vei intra într'o cancelarie, ci mai degrabă într'un mic Luvru, cu cât mai mic cu atât mai drăguț, măreț pantheon al iluștrilor fondatori ai acestui strălucit izvor de lumină și cultură. În curând se va așeza pe soclu la Tebea, sub gorunul lui Horia bustul „Regelui munților” lucrat sau mai bine zis împietrit de R. Moga și sunt sigur, va fi o revelație pentru mulți, iar pentru unii desigur... o palmă.

A. Străuț

Administrația Financiară de încasări și plăți a Județului Hunedoara Deva

Nr. 32367 din 29 Februarie 1934.

Circulară

1.) Se aduce la cunoștința chiriașilor și arendașilor, că sunt obligați în conformitate cu dispozițiile art. 22 din vechea lege de urmărire, trecută la art. 60 din noua lege, ca înainte de a plăti chiria sau arenda, să ceară proprietarului dovada pentru plata la zi a impozitelor către Stat, adționale și drumuri, privitoare pe imobilul închiriat sau arendat.

Dacă imobilul în cauză poartă impozitele dintr-o dată mai sus arătate, neachitate la zi, chiriașul sau arendașul se va putea descărca valabil de plată, prin achitarea la percepție a impozitelor datorate.

Chiriașii și arendașii vor lua nota, că fără nici-o formă din partea fiscoasă, articolul 60 prevede o poprire de drept a chiriei, pentru datoriile văzute mai sus până la acoperirea lor în întregime, în mâinile percepției respective.

Dacă chiriașul sau arendașul, au făcut sau fac încă plăți de chirie sau arenda, proprietarului care nu are achitate la zi impozitele aferente imobilelor respective, aceste plăți au fost și sunt nevalabile, întrucât există o poprire de drept.

Dnii Notari și Perceptori vor cerceta aeste cazuri pentru:

a.) A urmări în conformitate cu legea de urmărire pe chiriași și arendași în averea lor. Este drept să fie urmăriti deoarece chiriile sau arenzile până la acoperirea impozitelor nu aparținau proprietarului ci fiscoșului.

b.) A dresa acte pentru a fi înaintate parchetului.

Sumele provenite din chirii sau aranzi, în cazul neachitării la zi a impozitelor văzute mai sus, sunt poprite de drept și fără nici-o formalitate în favoarea fiscoșului. În cazul când totuși se vor fi plătit proprietarului, în afară de cazul că sunt nevalabile și bune de urmărit, sunt considerate ca acte de susținere, demne de cercetat la parchet.

Dacă părțile prevăd în contracte nerespectarea acestor dispozițiuni nu se vor ține în socoteală, deoarece sunt nevalabile.

2.) Când este nevoie să fie urmărite și și alte impozite, cari nu privesc imobilele respective, chiria sau amenda se poprește cu formalitățile prevăzute la art. 34 din L. U.

Administrator Financiar, indescifrabil.

"CRIȘANA" INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII ÎN BRĂD

CONVOACARE

Domnii acționari ai Institutului de credit și economii "CRIȘANA" sunt invitați la a **XXVI-a** adunare generală ordinară, care se va ține în Brad, Sâmbătă, în 31 Martie 1934, orele 15, în localul institutului. Dacă în ziua hotărâtă nu se vor întruni acțiuni în numărul prevăzut de statute, ședința se va amâna pentru 14 Aprilie 1934.

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale;
2. Darea de seamă a Consiliului de Administrație și Bilanțul încheiat pe stua de 31 Decembrie 1933;
3. Raportul Censorilor;
4. Descărcarea Consiliului de Administrație și a Comitetului de Censori;
5. Distribuția beneficiilor nete;
6. Fixarea reținerilor de prezentă;
7. Alegerea a 4 membri în Consiliul de Administrație;
8. Alegerea a 2 membri în Comitetul de Censori.

Brad, la 12 Martie 1934.

Consiliul de Administrație

ACTIVA Contul Bilanț la 31 Decembrie 1933 PASIVA

Casă în numerar	826,696—		Capital societar		10.000,000—
Disponibil la bănci	778,600—	1.605,296—	Fond general de rezervă	4.800,000—	
Cambii	42.083,372—		Fond special de rezervă	600,000—	
Cambii cu acoperire ipotecară	13,076,210—	55.159,582—	Rezerve pentru creanțe dubioase	2.309,018—	
Credite de cont-curent		1.951,329—	Fond de pensuni	2.333,389—	
Efecte proprii		437,448—	Fondul filantropic »I. Ghișa«	800,000—	
Imobilele institutului		400,000—	Fond. »V. Damian«	30,000—	10.872,407—
Mobilier		50,000—	Depuneri spne fructificare	26.883,983—	
			Depuneri în cont-curent	1,085—	26.885,068—
			Reescont		11.080,641—
			Dividende nereclamate		50,914—
			Diverși creditori		531,274—
			Dobânzi transitoare anticip. pro 1934		183,951—
			Profit net	509,018—	
			Dotarea Rezervelor pt. creanțe dubioase	509,018—	
		59.603,655—			59.603,655—

(ss) Ion Ghișa Brad, la 31 Decembrie 1933. pentru contabilitate (ss) Maria Vecserdi
director executiv, expert-contabil

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

(ss) Aron Roman, președinte; (ss) Dr. Nerya Oncu, v. președinte; (ss) Dr. Cornel Glava,
(ss) Dr. Teodor Băbuța, (ss) Dr. Iacob Oncu, (ss) Dr. Ioan Groza, (ss) Valer Ambrus,
(ss) Andron Bogdan, (ss) Virgil Bulz, (ss) Ioan Cutean, (ss) Carol Schenk.

COMITETUL DE CENZORI:

Subsemnatul comitet de censori, am examinat contul prezent și l'am aflat exact.

Brad, la 12 Martie 1934.

(ss) Iosif Comșa, președinte; (ss) Ioachim Ivan, (ss) Alexandru Draia, (ss) Petru Câmpean,
(ss) Brutus Păcuraru, expert-contabil.

Tiparul Tipografiei "ZARAND" — Brad.

Informațiuni sportive

Se aduce la cunoștința publică, că adunarea generală ordinară a Clubului Sportiv „MICA”, se va ține, conform art. 24 din statute, la data de 25 Martie 1934, ora 4 p. m. în localul Casinei Funcționarilor Soc. „MICA” din Gurabarza; la ordinea de zi fiind următoarele:

- 1) Darea de seamă a secretarului despre activitatea din anul expirat.
- 2) Afilierea secției de fotbal la I. R. F. A.
- 3) Raportul casierului despre situația bănească.
- 4) Alegerea unui secretar și un membru în comitetul de conducere.
- 5) Diverse.

Deasemenea se aduce la cunoștința tuturor membrilor activi ai clubului, că acei care nu sunt la curent cu plata cotizațiilor, nu au drept de vot și nici de a fi aleși, conform art. 14 al b. din statutele clubului.

p. Președinte,
Caba

Secretar,
P. Groza

Poșta redacției

— D. I. Blăgăilă. Te rugăm să colaborezi la gazeta noastră.

Știri din Zarand

— Eugenia Simedrea, fica preotului Găvril Simedrea din Bulzești de sus, a încetat din viață la 11 Martie c. Să odihnească în pace

— Motan Moise din Crișcior, suferind de o boală incurabilă, și-a pus capăt zilelor, tăindu-și arterele c'un cuțit.

Un dormitor

din nuc și o

garnitură pentru salon

format a la Ludovic XIV., se vinde

cu preț favorabil.

Informații detaliate la FOTO FORTUNA Brad

— La Baia de Criș au sosit patru vagoane porumb; ce vor fi distribuite locuitorilor din plasa Avram-Iancu, cari au lucrat la drumurile comunale.

— S'a hotărât să se edifice localuri de școală în comunele: Ciungani, Prăvăleni și Valea Brad.

O scrisoare

... Cu acest prilej țin să vă asigur de concursul meu. Dacă n'a fost de prea mare importanță, rog pe bunul D-zeu să-mi ajute ca în viitor să sprijinesc cât mai multe foi și reviste de valoarea „Zarandului”.

EMIL CIOROIANU

inv. Orăștie

— După cercetări minuțioase, comisia însărcinată cu întocmirea tabloului a posturilor vacante în învățământul primar, a găsit 6000 de posturi vacante. Tabloul va fi publicat în „Monitorul Oficial”, cât de curând.

— Deputații au hotărât în ședința de miercuri modificarea regulamentului Camerei.

— Vineri 9 Martie c. a încetat din viață — în Baia de Criș — preteasa Maria Florea, soția cucernicului preot N. Florea, fiind în vârsta de 68 ani.

Să-i fie țărâna ușoară.

ATENȚIE

ATENȚIE!

Ceasornicele și bijuteriile cele mai bune și eficiente, mai eficiente chiar ca la orașe mari, se poate cumpăra la:

Ignatie Sidor,

— ceasornicar, BRAD, fondat 1903 —

— Articole optice și verighete. —

Facem reparațiuni bune și garantate.